

دانشگاه خوارزمی
دانشکده علوم انسانی و اجتماعی
گروه جامعه‌شناسی

نام درس: کاربرد کامپیوتر در علوم اجتماعی

نام محتوای درسی: تحقیق اجتماعی و تحلیل داده‌های کمی

مقطع: کارشناسی

رشته: پژوهشگری اجتماعی

نام مدرس: کرم حبیب پور گتابی

ترم تحصیلی: ترم اول ۹۸-۱۳۹۷

معرفی درس

هدف اصلی این درس آن است که مهم‌تر از اجرای روش‌های آماری، دانشجویان با بنیادهای مفهومی این روش‌ها آشنا شوند تا بتوانند به عنوان یک جامعه‌شناس و پژوهشگر حوزه اجتماعی و بویژه جامعه‌شناسی (نه به عنوان یک آماردان)، تفاسیر جامعه‌شناختی از مفاهیم و نتایج آزمون‌های آماری ارائه دهند. ضمن اینکه این درس به دانشجویان کمک می‌کند تا بتوانند روش‌های آماری مناسب برای سؤالات آماری خود در زمینه تحلیل مسائل اجتماعی را شناسایی و به کار بندند.

اهداف درس

در انتهای این درس، دانشجویان خواهند توانست:

- با نحوه ورود، آماده‌سازی و تحلیل اکتشافی داده‌ها آشنا شوند.
- با نحوه ترسیم انواع نمودارهای آماری آشنا شوند.
- انواع آزمون‌های آماری را بشناسند و برای هر فرضیه، آزمون‌های مناسب را در نرم‌افزار مربوطه شناسایی کرده و به کار بندند.
- تفاوت آزمون‌های پارامتری و ناپارامتری را از هم تشخیص دهند.
- با نحوه برآورد پایایی ابزار اندازه‌گیری (پرسشنامه) آشنا شوند.
- با نحوه اجرا و تفسیر رگرسیون خطی چندمتغیره آشنا شوند.

روش تدریس

در این درس، از روش‌های گوناگون تدریس از جمله سخنرانی‌های مدرس، بررسی و ارزیابی نمونه تحلیل‌های آماری صورت گرفته، تمرین‌های هفتگی، نمونه کار درسی دانشجویان و... استفاده خواهد شد.

ارزشیابی درس

نمره دانشجویان در این درس به شکل زیر تعیین خواهد شد:

حضور در کلاس	۲ نمره
مشارکت فعال در کلاس و انجام تمرین های هفتگی	۵ نمره
امتحان پایان ترم	۱۳ نمره

برنامه زمانی درس

با توجه به مقطع تحصیلی دانشجویان، متن اصلی درس، مباحثی است که در هر جلسه مدرس در سر کلاس براساس چارچوب منبع اصلی در پیوست ارائه می کنند. این مباحث در ۱۷ جلسه ارائه خواهد شد.

جلسات	موضوع مورد بحث	منابع مورد مطالعه
اول، دوم	معرفی نرم افزار و نحوه کار کردن با آن - معرفی درس، مرور سرفصل ها، اهداف، منابع و برنامه کاری دانشجویان - معرفی نرم افزار و کار کردن با آن - معرفی پنجره های Data view و Variable view - چگونگی تعریف متغیرها در Variable view - چگونگی وارد کردن داده ها در Data view	فصل اول
سوم، چهارم	آماده سازی و تحلیل اکتشافی داده ها - ترسیم جدول توزیع فراوانی و محاسبه شاخص های گرایش به مرکز، پراکندگی و توزیع - اجرای دستورهای محاسبه کردن (Compute)، کدگذاری مجدد (Recode)، ادغام فایل ها (Merge files)، شکستن فایل (Split file)، گزینش کردن (Select cases) - تحلیل پاسخ های چندگانه (Multiple responses) - ترسیم نمودار - تمرین	فصول اول، دوم، چهارم و پنجم
پنجم، ششم، هفتم	آزمون کای اسکوتر استقلال چندبُعدی - فرضیه و انواع آن - معرفی، کاربرد و نحوه اجرای آزمون کای اسکوتر استقلال (خی دو) - نحوه اجرای آزمون کای اسکوتر استقلال (خی دو) با وجود متغیر کنترل - اجرای انواع شاخص های پیوند - تمرین	فصل نهم
هشتم	آزمون های همبستگی - معرفی، مفهوم و کاربرد آزمون های همبستگی و نحوه تفسیر آن - نحوه محاسبه همبستگی بین متغیرهای کمی (فاصله ای و نسبی) - نحوه محاسبه همبستگی بین متغیرهای کیفی (اسمی و ترتیبی) - نحوه محاسبه همبستگی با وجود متغیرهای کنترل	فصل نهم

جلسات	موضوع مورد بحث	منابع مورد مطالعه
	- تمرین	
نهم و دهم	آزمون‌های پارامتری t و F - آزمون t تک‌نمونه‌ای برای مقایسه میانگین‌های مفروض و مطلوب - آزمون t برای مقایسه میانگین دو گروه مستقل - آزمون t برای مقایسه میانگین دو گروه همبسته - آزمون تحلیل واریانس یک‌راهه (ANOVA) برای مقایسه میانگین چند گروه - تمرین	فصل سیزدهم
یازدهم، دوازدهم	آزمون‌های ناپارامتری - آزمون وضعیت نرمال بودن داده‌ها - تشریح مفهوم آزمون‌های ناپارامتری، مفروضه‌ها، انواع و شرایط کاربرد آن در پژوهش - نحوه اجرای آزمون‌های کای اسکوتر تک‌متغیره، دوجمله‌ای، یو من‌ویتنی، ویلکاکسون، کروسکال والیس، مک‌نمار، فریدمن - تمرین	فصل چهاردهم
سیزدهم	پایایی ابزار اندازه‌گیری - معرفی و نحوه محاسبه پایایی (با تأکید بر ضریب آلفای کرونباخ) - تمرین	فصل هفتم
چهاردهم	رگرسیون خطی ساده و چندگانه - تشریح مفهوم رگرسیون، انواع و کاربرد آن در پژوهش - نحوه اجرای رگرسیون خطی ساده - نحوه اجرای رگرسیون خطی چندگانه - نحوه برخورد با چندهم خطی - تمرین	فصل دهم
پانزدهم	تحلیل مسیر - تشریح مفهوم تحلیل مسیر، انواع و کاربرد آن در پژوهش - نحوه اجرای تحلیل مسیر، تحلیل برازش و تفسیر نتایج آن - تمرین	فصل دوازدهم
شانزدهم، هفدهم	- حل تمرین - مرور و جمع‌بندی مطالب	-

منابع لازم

متن اصلی درس، کتاب زیر است:

حبیب‌پور گنجابی، کرم و صفری شالی، رضا (۱۳۹۵). راهنمای جامع کاربرد SPSS در تحقیقات پیمایشی. چاپ ششم، تهران: نشر متفکران.

منتهی از کتاب‌ها و مقالات دیگر نیز به منظور افزایش یادگیری در زمینه تحلیل آماری داده‌های کمی، به تناسب محتوای هر جلسه به روش‌های مختلف استفاده خواهد شد:

۱. جهانبخش، اسماعیل (۱۳۸۲). راهنمای ساده کاربرد آزمون‌های آماری در پژوهش‌های علمی با استفاده از SPSS. اصفهان: انتشارات مؤسسه علمی دانش پژوهان برین.
۲. حسینی، سید یعقوب (۱۳۸۲). آمار ناپارامتریک: روش تحقیق و نرم‌افزار SPSS10.0. تهران، انتشارات دانشگاه علامه.
۳. دلاور، علی (۱۳۷۵). احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی. چاپ دوم، تهران: انتشارات رشد.
۴. دواس، دی. ای. (۱۳۷۶). پیمایش در تحقیقات اجتماعی. ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
۵. ساعی، علی (۱۳۸۱). تحلیل آماری در علوم اجتماعی (درآمدی بر روش تحقیق اجتماعی). چاپ سوم، تهران: انتشارات کیان‌مهر.
۶. سرمد، زهره (۱۳۸۴). آمار استنباطی (گزیده‌ای از تحلیل‌های آماری تک‌متغیری). تهران: انتشارات سمت.
۷. سیگل، سیدنی (۱۳۷۲). آمار غیرپارامتری برای علوم رفتاری. ترجمه یوسف کریمی، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه علامه.
۸. شریفی، حسن‌پاشا و نجفی‌زند، جعفر (۱۳۷۸). روش‌های آماری در علوم رفتاری (آمار توصیفی و استنباطی). چاپ نهم، تهران: انتشارات سخن.
۹. غیاثوند، احمد (۱۳۸۷). کاربرد آمار و نرم‌افزار SPSS در تحلیل داده‌ها: آموزش جامع نرم‌افزار SPSS. تهران: نشر لویه.
۱۰. کرامر، دانکن (۱۳۸۴). درآمدی بر کاربرد آمار در تحقیقات اجتماعی. ترجمه یحیی علی بابایی و امیر ملکی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۱۱. کلانتری، خلیل (۱۳۸۲). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی-اقتصادی با استفاده از نرم‌افزار SPSS. تهران: نشر شریف.
۱۲. کورتز، نورمن آر. (۱۳۷۴). مقدمه‌ای بر آمار در علوم اجتماعی. ترجمه حبیب‌الله تیموری، تهران: نشر نی.
۱۳. مؤمنی، منصور (۱۳۸۶). تحلیل‌های آماری با استفاده از SPSS. تهران: انتشارات کتاب نو.
۱۴. نگهبان، علیرضا (۱۳۸۲). راهنمای روش تحقیق به کمک پرسشنامه (SPSS11.0). تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تهران.